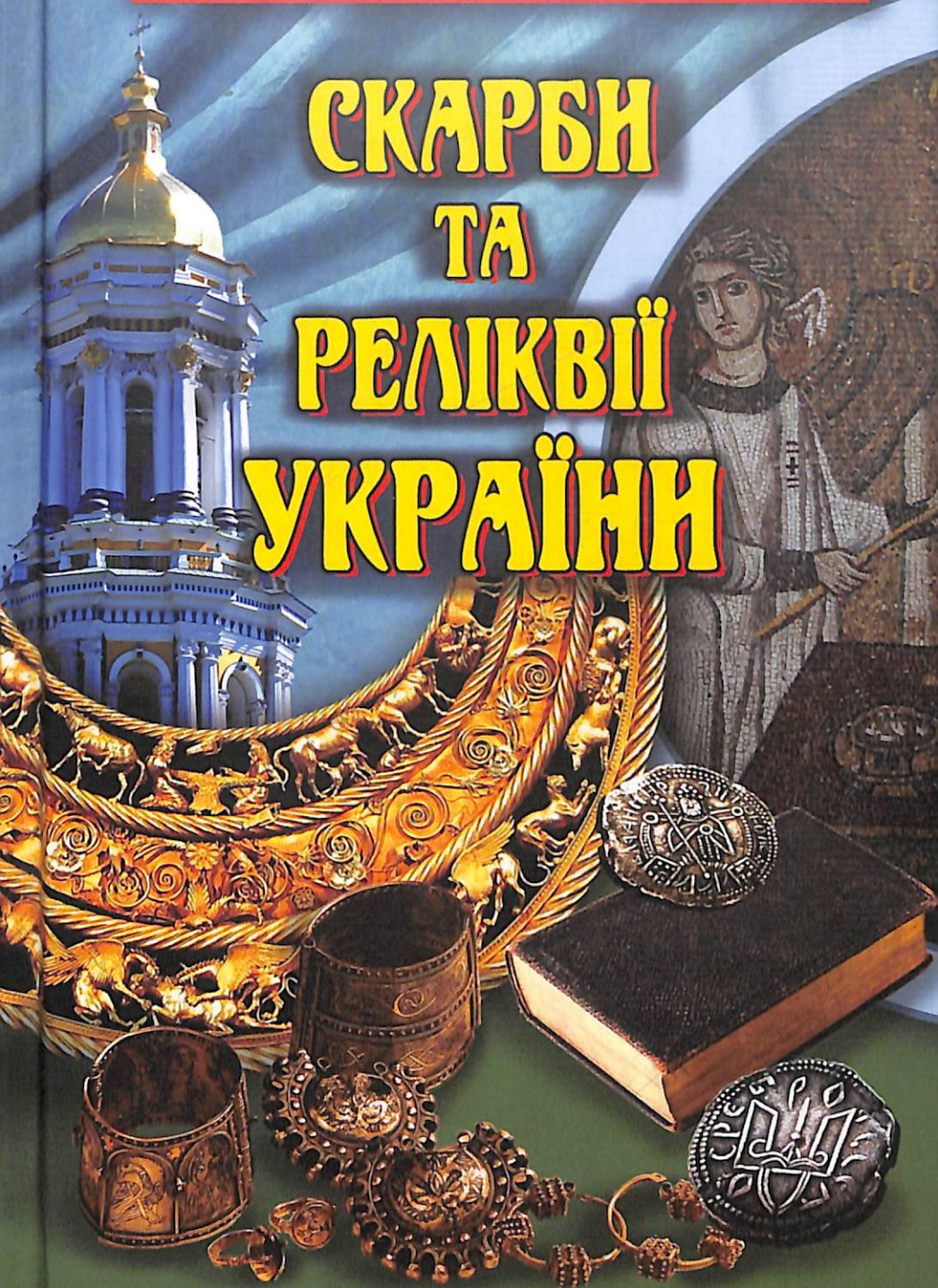

94(472)
С 42

ТАЄМНИЦІ ІСТОРІЇ

СКАРБИ ТА РЕЛІКВІЇ УКРАЇНИ

94(477)
С 42

ТАЄМНИЦІ ІСТОРІЇ

**СКАРБИ
ТА
РЕЛІКВІЇ
УКРАЇНИ**

Київ
ДРІЙ

УДК 821.161.2(477)'06-311.6
С42

Укладач Святослав Вербич

С42 Скарби та реліквії України / Укл. Святослав Вербич. — К. : Арій, 2020. — 352 с. : іл. — (Таємниці історії).

ISBN 978-966-498-737-7.

Сьогодні українці часто ставлять собі питання: а що знають про нас у світі? Певною мірою на нього відповідає пропонована книжка, що продовжує серію «Таємниці історії». У ній в науково-популярній формі розповідається про матеріальне й культурне надбання нашого народу від найдавніших часів до сьогодення. Тут допитливий читач довідається про реліквії, які в минулому належали історичним діячам, а також про речі, що стали символами нашої державності й незалежності, зануриться в таємничий світ легенд і переказів про незвичайні матеріальні скарби, сховані на території України.

Не менш важливі й скарби духовні, якими пишаються українці. А це і давні книги, і картини, й ікони... Гортаючи сторінки книги, читач дізнається і про непересічні витвори ювелірного мистецтва, скульптури й архітектури, ознайомиться зі знахідками із стародавніх могил і курганів, почерпне інформацію про різні предмети, які дійшли до нашого часу з глибини століть. У кожного з них своя захоплива історія, яка нікого не залишить байдужим, адже це — своєрідний культурний літопис нашої країни.

Для широкого кола читачів.

УДК 821.161.2(477)'06-311.6

ISBN 978-966-498-737-7

© Вербич С. О., укладання, 2020

© «Видавництво «Арій»»[®],
художнє оформлення, 2020

© «Видавництво «Арій»»[®], 2020

ЗМІСТ

Частина 1. СКАРБНИЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ

НАЦІОНАЛЬНІ РЕЛІКВІ УКРАЇНИ

Бібліотека Ярослава Мудрого	3
Блакитно-жовтий прапор, піднятий над Київською міськрадою 24 липня 1990 р.	4
Гетьманські клейноди й особисті речі Богдана Хмельницького	7
Загадкова реліквія князя Володимира Ольгердовича	25
Златники (золотники) та срібники (срібляники) Володимира Великого — перші киеворуські монети з тризубом	29
Золотий змійовик (медальйон) Володимира Мономаха	30
Ікона «Покрова Богородиці» із зображенням Богдана Хмельницького	34
Клейнод гетьмана Івана Мазепи	37
Клейноди Запорозького козацького війська	40
Корона Данила Галицького	46
Перший «Кобзар» Тараса Григоровича Шевченка 1840 р.	51
Регалії Президента України	52
Саркофаг Ярослава Мудрого	57
Тризуб — герб Української держави	60

НАЙВИЗНАЧНІШІ ПАМ'ЯТКИ САКРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Бердичівська ікона Божої Матері	63
Вишгородська ікона Божої Матері	68
Волинська (Луцька) ікона Божої Матері	70
Єлецька ікона Божої Матері	72
Жидачівська Оранта	77
Зарваницька ікона Божої Матері	78
Ікона-ставротека Війська Запорозького Низового	81
Касперівська ікона Божої Матері	83
Кієво-Печерська ікона Успіння Пресвятої Богородиці	86
Козельщанська ікона Божої Матері	87
Корсунська ікона Божої Матері	90
Охтирська ікона Божої Матері	91
Піщанська ікона Божої Матері	94
Почаївська ікона Божої Матері	95

СКАРБИ ТА РЕЛІКВІЇ УКРАЇНИ

Святогірська ікона Божої Матері	97
Теребовлянська ікона Божої Матері	98
Холмська ікона Божої Матері	101

МИСТЕЦЬКО-ХОУДОЖНІ СКАРБИ УКРАЇНИ

Богородчанський іконостас	106
Борисоглібські ворота	109
Гемі Дексамена Хіоського	112
Годовицький вівтар	115
Діадема із Сахнівки	118
Жовківський іконостас	119
Збруцький ідол	122
Золота маска боспорського царя Рескупорида	129
Іконостас Андріївської церкви	132
Кам'янобрідські прикраси	137
Культові предмети українських євреїв	139
Мозаїки Михайлівського Золотоверхого собору	144
Пантікапейський саркофаг	148
П'ятницький іконостас	151
Роги-кубки із Чорної могили	155
Феодосійські сережки	159
Хрест Петра Могили	161

КНИГИ — СКАРБИ НА ВСІ ЧАСИ

«Апостол» Івана Федорова	164
Галицьке (Крилоське) Євангеліє	167
Ізборник Святослава 1073 р.	169
Києво-Печерський патерик	172
Київський Псалтир	174
Мстиславове Євангеліє	176
Острозька Біблія	177
Остромирове Євангеліє	180
Пересопницьке Євангеліє	182
Реймське Євангеліє	186
Трирський Псалтир	188

Частина 2. 3 ГЛИБИНИ ВІКІВ

ТАЄМНИЦІ УКРАЇНСЬКИХ МОГИЛ І КУРГАНІВ

Ворворка з Братолубівського кургану	191
Горит з Іллічівського кургану	192
Горит із Мелітопольського кургану	194
Знахідки з кургану біля Архангельської Слободи	196
Знахідки з Малої Лепетихи	199
Золоті предмети з кургану Огуз	202

Золоті прикраси з курганів Ич-Оба.....	204
Золоті прикраси з Ногайчинського кургану.....	207
Золоті прикраси та ритуальні предмети із Соколової могили.....	210
Золоті та срібні предмети з Великого рижанівського кургану.....	216
Золоті та срібні предмети з кургану Куль-Оба.....	222
Золоті та срібні предмети з кургану Солоха.....	227
Золоті та срібні предмети з кургану Чортомлик.....	231
Пектораль із Товстої могили.....	234
Чаша з Гайманової могили.....	239
«Шолом» із Передерієвої могили.....	243

СКАРБИ СТАРОДАВНЬОЇ УКРАЇНИ

Анадольський скарб.....	247
Бородінський скарб.....	250
Вознесенський скарб.....	252
Глодоський скарб.....	255
Городищенський скарб.....	257
Губинський скарб.....	260
Золото царя Інісмея.....	262
Йосипівський скарб.....	266
Мартинівський скарб.....	267
Михалківський скарб.....	270
Молотівський скарб.....	273
Молотівський скарб.....	275
Ніжинський скарб срібняків.....	278
Орлівський скарб кизикинів.....	281
Перещепинський скарб.....	285
Сімферопольський скарб.....	289
Скарб із Пастирського городища.....	292
Скарби Києво-Печерської лаври.....	295
Скарби княжого Києва.....	302
Скарби Княжої гори.....	305
Скарби стародавнього Чернігова.....	309
Харівський скарб.....	311
Хотинський скарб брактеатів.....	

ПРО ЩО РОЗПОВІДАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЛЕГЕНДИ?

Про загадку «золотої валізи».....	315
Про скарб Варязької печери.....	318
Про не знайдені скарби гетьмана Мазепи.....	321
Про легендарний скарб Павла Полуботка.....	325
Про скарби острова Хортиця.....	331
Про скарби острова Хортиця.....	335
Про таємниці придністровських ярів.....	340
Про таємницю Лубенського замку.....	344
Про «Чорного Принца».....	